

**BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ HAKKINDA YÖNETMELİKTE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİĞİN UYGULANMASINA
İLİŞKİN GENELGE (2015/33)**

Bu Genelge, 25.05.2015 tarihli ve 29366 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 01.01.2016 tarihinde yürürlüğe girecek olan Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte (“Yönetmelik”) yer alan bazı hususlara ilişkin uygulama esas ve usullerini açıklamak üzere hazırlanmıştır.

I. Yönetmeliğe ilişkin genel açıklamalar

1. Yönetmelik hükümleri, 01.01.2016 tarihinden sonra yürürlüğe girecek sözleşmelerin yanı sıra, bu tarihten önce yürürlüğe girmiş olan ve bu tarih itibarıyla halen yürürlükte bulunan sözleşmeleri de kapsamaktadır. Bu çerçevede, 01.01.2016 tarihinde önce ayrılma talebi şirkete ulaşmış fakat 01.01.2016 tarihi itibarıyla henüz sonlanmamış olan sözleşmeler de bu kapsamda değerlendirilecektir.
2. Yönetmelik ile sistemde yer alan kesinti yapısı revize edilmekte olup, özel hukuk kapsamında katılımcılara sağlanan ek menfaatler (ek fayda gibi), Yönetmelik ile bu Genelge kapsamında değildir.
3. Yönetmelik çerçevesinde şirketler, sözleşmedeki devlet katkısı tutarı ile ilişkilendirilen kesinti üst sınır kontrolünü yapmaya 01.01.2021 tarihinden itibaren başlayacaklardır.

II. Düzensiz ödemeye ilişkin açıklamalar

1. Vadesi 01.01.2016 ve sonrası olan katkı payı ödemelerine ilişkin olarak vadesinde ödenmeyen katkı payının ödeme tarihini müteakip üç ay içinde, ilgili hesaba emeklilik sözleşmesinde belirlenen vadeye ait katkı payı ödemesinin yapılmaması durumunda, ilgili sözleşme çerçevesinde düzensiz ödeme yapıldığı kabul edilir. Sözleşme kuruluş aşamasında ve teklif formlarında düzensiz ödeme statüsüne ilişkin bilgilendirme yapılır. Düzensiz ödeme kapsamına giren sözleşmeler için katılımcılara, düzensiz ödeme statüsünün başladığı tarihi müteakip beş iş günü içerisinde bilgi verilir. Bu bilgilendirme, katılımcının tanımlı elektronik posta adresine, faksına veya tanımlı cep telefonuna kısa mesaj yoluyla yapılır.
2. Düzensiz ödeme yapıldığı kabul edilen bir sözleşme kapsamında yeniden emeklilik sözleşmesinde belirlenen vadeye ait katkı payı ödemelerinden vadesinde yapılmamış olanların tamamının ödenmesi durumunda, sözleşme çerçevesinde düzenli ödeme yapılmaya başlandığı kabul edilir. Kontrol tarihi itibarıyla toplam birikim tutarı yıllık brüt asgari ücretin on katını aşan sözleşmeler ile Yönetmelik çerçevesinde düzensiz ödeme statüsünde olan sözleşmeler için kesintilere yönelik üst sınıra ilişkin kontrol uygulanmaz.

III. Kesintilere yönelik üst sınıra ilişkin açıklamalar

1. Yönetmeliğin ekinde (Ek-3) belirtilen, kesintilere ilişkin üst sınırlara yönelik olarak yapılan kontrollere ilişkin süre hesabında, kontrole tabi olan sözleşmede geçirilen süre esas alınır.

01.01.2016 tarihinden sonra başka bir şirketten aktarım yoluyla düzenlenen sözleşmeler için; sözleşmede geçirilen süre hesabında, önceki şirketlerde ilgili aktarıma/aktarımlara konu sözleşmelerde geçirilen süreler de dikkate alınır. Ancak, 01.01.2016 tarihinden önce gerçekleşen aktarımlar için; sözleşmede geçirilen süre hesabında önceki şirketlerde aktarıma/aktarımlara konu sözleşmelerde geçirilen süreler dikkate alınmaz. Bu çerçevede, örneğin, 6. yılında bulunan ve devlet katkısı hesabında 100 TL bulunan bir sözleşme A şirketinden B şirketine aktarım yolu ile geçmiştir. A şirketi devlet katkısı tutarının %60'ına kadar kesinti yapma hakkı bulunmakla birlikte, toplamda devlet katkısı tutarının %40'ına kadar 40 TL'lik bir kesinti yapmıştır. Anılan sözleşme B şirketinde 2 yıl daha devam etmiş ve sistemdeki 8. yılında çıkış yapmıştır. Çıkış tarihi itibarıyla, sözleşmenin devlet katkısı hesabında 200 TL bulunmaktadır. Bu durumda, B şirketi, 120 TL'nin üzerinde yaptığı kesintiyi iade edecektir. ($200 \times \%80 = 160$ TL. 160 TL - 40 TL = 120 TL).

Diğer taraftan, Bireysel emeklilik sistemine hayat sigortalarından yapılanlar dahil 4632 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesi kapsamında yapılan aktarımlarda, fiilen bireysel emeklilik sistemi dışında geçirilen süreler dikkate alınmaz. .

2. 01.01.2016 tarihinden önce yürürlüğe girmiş olan ve bu tarih itibarıyla halen yürürlükte bulunan sözleşmeler kapsamında, söz konusu tarihe kadar Yönetmeliğin ekinde (Ek-3) belirtilen, yönetim gider kesintisi ve giriş aidatının toplam tutarına ilişkin olarak yıllık üst sınırın üzerinde kesinti yapılmış olması durumunda 01.01.2016 tarihini takip eden sözleşme yıldönümüne kadar yönetim gider kesintisi ve giriş aidatı adı altında ayrıca bir kesinti yapılamaz. Bu durumdaki sözleşmeler için beş yıllık üst sınırın üzerinde kesinti yapılmış olması halinde ise 01.01.2016 tarihinden sonra yönetim gider kesintisi ve giriş aidatı adı altında ayrıca bir kesinti yapılamaz.

Diğer taraftan, asgari brüt ücret tutarındaki artışlardan dolayı, üst sınırdan da bir artış olacaktır. Bu çerçevede, ilgili sözleşme dönemleri için yapılmış bulunan kesinti tutarı ile yenilenen üst sınır tutarı arasındaki farkın kesinti olarak katılımcının birikiminden indirilmesi veya ayrıca tahsili mümkündür.

Örnek 1:

Örneğin, 01.06.2014 tarihinde yürürlüğe girmiş bir sözleşme için 01.06.2014 – 01.06.2015 tarihleri arasında 500 TL kesinti yapılmış, 01.06.2015-31.12.2015 tarihleri arasında 100 TL kesinti yapılmıştır. 2016 yılının ilk altı aylık döneminde ise brüt asgari ücretin %8,5'ine denk gelen tutarın 105 TL olduğu varsayımı altında, kesinti üst sınırında meydana gelen 5 TL'lik bu artış tutarı, yine 01.06.2016 tarihine kadar birikim tutarından ayrıca kesilebilecektir.

Örnek 2:

Örnek 1'de belirtilen sözleşme için 01.06.2015 - 31.12.2015 tarihleri arasında, yönetim gider kesintisi ve/veya giriş aidatı başlığı altında 106 TL kesinti yapıldığı ve 2016 yılının ilk altı aylık dönemine ait brüt asgari ücretin %8,5'ine denk gelen tutarın 105 TL olduğu varsayımı altında, 01.06.2016 tarihine kadar birikim tutarı üzerinden

yönetim gider kesintisi ve/veya giriş aidatı kesintisi yapılamayacaktır. Bununla birlikte, anılan kesintinin (106 TL) 01.01.2016 tarihi öncesinde, Yönetmelik henüz yürürlüğe girmeden yapılmış olması sebebiyle katılımcı hesaplarına bir iade yapılmayacaktır.

3. Bir sözleşmenin 5 inci yılı tamamlandıktan sonra ilgili sözleşme kapsamında ara verme kesintisi dahil yönetim gider kesintisi yapılamaz ve giriş aidatı tahsil edilemez. Yönetmeliğin, yürürlüğe girdiği tarihten önce tahakkuk etmiş şirket alacaklarını etkilemediğinden şirketin, 01.01.2016 öncesinde yer alan tahakkuk edilmiş ancak tahsil edilmemiş alacaklarına ilişkin hakları saklıdır. 01.01.2016 tarihinden sonra başka bir şirketten aktarım yoluyla düzenlenen sözleşmeler için sözleşme süresinin hesabında, ilgili aktarıma/aktarımlara konu sözleşmelerde önceki şirketlerde geçirilen süreler de dikkate alınır. Bu kapsamda, söz konusu kontrollere ilişkin süre hesabında, 01.01.2016 tarihinden önce gerçekleşen aktarımlar için, önceki şirketlerde aktarıma/aktarımlara konu sözleşmelerde geçirilen süreler dikkate alınmaz.
4. 01.01.2016 tarihinden önce yürürlüğe girmiş olan ve bu tarih itibarıyla halen yürürlükte bulunan sözleşmelerde yer alan giriş aidatına ilişkin hükümler, Yönetmeliğin ekinde (Ek-3) yer alan tabloda yer alan ertelenmiş giriş aidatına ilişkin tutar ile sınırlı olmak kaydıyla sözleşme sona erene kadar geçerliliğini korur. Ancak burada uygulanan ertelenmiş giriş aidatı Yönetmeliğin ekinde (Ek-3) yer alan tabloda belirtilen süre ve tutar sınırı geçemez. Yönetmelik hükümlerine göre, sözleşmenin 5 inci yılı tamamlandıktan sonra ilgili sözleşme için giriş aidatı kesintisi yapılamaz. Bu kapsamda, ilgili sözleşmeler kapsamında halihazırda ertelenmiş giriş aidatı tanımlanmamış ise, bu şekilde kesinti yapılamaz.
5. Emeklilik hakkının kullanılması veya vefat, maluliyet yahut şirketin tasfiyesi gibi zorunlu nedenlerle ayrılma durumları haricinde, 5 yıllık sözleşme süresi dolmadan şirketten ayrılma durumunda, şirketçe katılımcının bireysel emeklilik hesabındaki birikiminden ertelenmiş giriş aidatı şeklinde indirilebilecek tutar; 5 yıllık süreçte yapılabilecek toplam kesinti üst limitinden, katılımcıdan yapılan ayrılma tarihine kadar yapılan giriş aidatı ve yönetim gider kesintisi düşülerek hesaplanır. Hesaplama yöntemine ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir. Bu hesaplama yapılırken, takip eden yılların ilk altı aylık dönemindeki asgari brüt ücret tutarının, ayrılma yılına ilişkin ilk altı aylık asgari brüt ücret tutarı ile aynı olduğu varsayılacaktır.

Örnek 1:

01.01.2014 tarihinde yürürlüğe girmiş bir sözleşmenin katılımcısı 01.06.2016'da ayrılmak istemektedir. Bu durumda, şirketin 5 yıllık süreçte toplam kesebileceği tutarın üst sınırı aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır:

ABÜ= İlgili yılın ilk altı ayındaki asgari ücret

2014 ABÜ*%8,5+2015 ABÜ*%8,5+2016 ABÜ*%8,5*3

Not: 2017 ve 2018 yıllarına ilişkin ABÜ'nün 2016 yılı ABÜ ile aynı olduğu varsayılacaktır.

Bunun sonucunda bulunan tutardan katılımcıdan ayrılma tarihine kadar yapılan yönetim gider kesintisi ve giriş aidatı kesintisi toplamı çıkarılır. Kalan tutar ertelenmiş giriş aidatı tutarı olarak katılımcıdan alınabilir.

Örnek 2:

A şirketinde 01.01.2016 tarihinde sözleşmesi yürürlüğe girmiş bir katılımcı, 01.06.2018 itibarıyla B şirketinde başka bir şirkete aktarım yapmak istemektedir. A şirketi çıkış öncesi 2016 ABÜ*%8,5+2017 ABÜ*%8,5 kadarlık bir kesinti yapmış olup, çıkışta da ertelenmiş giriş aidatı olarak 2018 ABÜ*%8,5*3 tutarında kesinti yapmıştır. Bu durumda, B şirketi 2018 yılı için yalnızca fon toplam gider kesintisi yapabilecek, 2019, 2020 ve 2021 yıllarında ise fon toplam gider kesintisinin yanı sıra yönetim gider kesintisi olarak sırasıyla (2019 ABÜ-2018 ABÜ)*%8,5, (2020 ABÜ-2018 ABÜ)*%8,5 ve (2021 ABÜ-2018 ABÜ)*%8,5 tutarında kesinti yapabilecektir.

6. Birden fazla sözleşmesi bulunan ve emeklilik hakkını kullanmak isteyen katılımcının sözleşmeleri hesap birleştirme yapılmadan önce her bir sözleşme için sözleşme bazında üst sınır kontrolleri ve varsa iade işlemleri yapılır.
7. Sözleşmede yer alan devlet katkısı tutarı ile ilişkilendirilen, kesintilere yönelik üst sınır kontrolünde, 01.01.2016 tarihi itibarıyla mevcut bulunan birikim ile bu birikime ilişkin getirinin toplamı üzerinden kontrol tarihine kadar yapılan hiçbir kesinti dikkate alınmaz. Söz konusu birikime ilişkin getiri ile kontrolde dikkate alınmayacak fon toplam gider kesintilerinin hesaplanabilmesi amacıyla, şirketler, Emeklilik Planı Hakkında Genelge (2013/3) kapsamında 01.01.2016 itibarıyla sundukları standart fonlara ilişkin fon pay değeri ve fon toplam gider kesinti oranlarını kullanacaklardır. Katılımcılarına birden fazla standart fon sunan şirketler, kontrolde kullanılacak standart fon konusunda katılımcıların tercihlerini alacaklardır.

Kontrolde kullanılacak toplam kesinti tutarına ilişkin hesaplamada, yalnızca anılan tarihten sonra şirket hesaplarına intikal eden katkı payları ve bu katkı payı ödemeleri ile ulaşılan birikimler üzerinden yapılan kesintiler esas alınır ve hesaplamalar aşağıdaki örneğe uygun şekilde yapılır.

01.01.2016 tarihindeki birikim tutarının 15.000 TL olduğu bir sözleşme için;

a) 01.01.2016 tarihinde şirketin sunmuş olduğu standart fonlardan, katılımcının fon tercihinine göre belirlenecek standart fonun pay adetlerinden 15.000 TL ile ne kadar alınabileceği belirlenir ve bu adetler şirket sistemine kaydedilir. (tam sayı olmayan pay adetleri dikkate alınmaz).

b) Kontrol tarihi itibarıyla, ilgili fona ait pay değerleri ile 01.01.2016'daki pay adetlerinin çarpılması suretiyle 15.000 TL'nin kontrol tarihi itibarıyla ulaştığı getiri dahil toplam birikim tutarı belirlenir.

c) İlgili standart fonun 01.01.2016 tarihi itibarıyla geçerli günlük fon toplam gider kesintisi oranı dikkate alınarak (b)'de hesaplanan birikim tutarı üzerinden yapılabilecek fon toplam gider kesintisi tutarları ile 01.01.2016 tarihi sonrasında varsa bu tutarlar üzerinden alınan yönetim gider ve giriş aidatı kesintileri hesaplanır.

d) (b)'de hesaplanan birikim tutarı ile (c)'de hesaplanan kesinti tutarının toplamı, anılan kontrolden muaf tutulur.

İlgili standart fonun dönüştürülmesi, tasfiyesi vb. durumunda, anılan kontrole ilişkin yapılacak uygulama Hazine Müsteşarlığının onayına tabi olup, şirketler söz konusu dönüşüm veya tasfiye işlemi öncesinde kontrolün aksamamasını teminen gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

8. Sözleşmede yer alan devlet katkısı tutarı ile ilişkilendirilen, kesintilere yönelik üst sınır kontrolünde, şirket tarafından kontrol tarihine kadar yapılmış olan toplam kesinti tutarı dikkate alınır; şirketçe bu tarihe kadar yapılmış olan, Yönetmeliğe göre yapılması zorunlu iadeler dışındaki kesinti iadeleri, kesinti tutarına ilişkin hesaplamaya dahil edilmez. Örneğin, kontrol tarihine kadar 100 TL tutarında kesinti yapılmış ve 5 TL tutarında ek fayda kapsamında ve 2 TL tutarında zorunlu iade kapsamında kesinti iadesi gerçekleşmişse, üst sınır kontrolünde anılan döneme kadar yapılan kesinti tutarı olarak, 98 TL dikkate alınır.
9. Yönetmeliğin ekinde (Ek-3) yer alan tabloda belirtilen, yönetim gider kesintisi ile giriş aidatı toplam tutarının üst sınırına yönelik kontrol, her sözleşme yılı sonunda ve ayrıca sözleşmenin sonlandırılması durumunda (başka bir şirkete aktarım veya emeklilik gelir planına geçiş dahil); sözleşmede yer alan devlet katkısı tutarı ile ilişkilendirilen, kesintilere yönelik üst sınır kontrolü ise yalnızca sözleşmenin sonlandırılması durumunda yapılır.

IV. Fon toplam gider kesintisinin (FTGK) iadesi işlemine ilişkin açıklamalar

1. İade, sözleşme bazında ve sözleşme yıldönümleri esas alınmak suretiyle yıllık olarak yapılır.
2. Kesintinin hesaplama tarihi itibarıyla mevcut bulunan birikimin %1,1'inin altında kalan kısmı için iade uygulanmaz. Örneğin, 100.000 TL birikim tutarı bulunan bir sözleşmede %1,8'lik kesinti oranı ile 1.800 TL kesinti yapılmış ve %25 iade oranı ile 450 TL bir iade tutarı hesaplanmış ise, 100.000 TL'nin %1,1'i olan 1.100 TL ile 1.350 TL karşılaştırılır ve 1.350 TL'nin bu tutarın üzerinde olması sebebiyle 450 TL iade gerçekleştirilir. Diğer taraftan, aynı örnekte %1,2'lik kesinti oranı ile 1.200 TL kesinti yapılmış ve %25 iade oranı ile 300 TL bir iade tutarı hesaplanmış ise, 100.000 TL'nin %1,1'i olan 1.100 TL ile 900 TL'nin karşılaştırılması sonucu, yalnızca 100 TL'lik bir iade gerçekleştirilir ve böylece birikim üzerinden yapılan kesinti oranı %1,1'e çekilmiş olur. Ancak, şirketin katılımcı lehine yapacağı uygulamalar saklıdır.
3. İade oranının belirlenmesine ilişkin sürenin hesabında, 01.01.2013 tarihinden itibaren kontrole tabi sözleşmede geçirilen süre esas alınır. 01.01.2016 tarihinden sonra başka bir şirketten aktarım yoluyla düzenlenen sözleşmeler için önceki şirketlerde ilgili aktarıma/aktarımlara konu sözleşmelerde geçirilen süreler de dikkate alınır. 01.01.2016 tarihinden önce başka şirketten aktarım yoluyla düzenlenen sözleşmeler için önceki şirketlerde ilgili aktarıma/aktarımlara konu sözleşmelerde geçirilen süreler dikkate alınmaz.

Emeklilik gelir planları, iade uygulaması kapsamındadır. Bu planlara ilişkin iade oranı belirlenirken, plana geçiş yapılan tarihten itibaren sözleşmede geçirilen süre esas alınır; katılımcının ilgili emeklilik gelir planına girmeden önce sözleşmede geçirdiği süre dikkate alınmaz. İadeler, katılımcının bireysel emeklilik planlarında belirtilen fon dağılım oranları dikkate alınarak ilgili fonlara aktarılır.

4. İade, 01.01.2021 tarihinden sonra sözleşmenin sonlandırılması durumunda (başka bir şirkete aktarım veya sistemden çıkış) ve her halükarda anılan tarihi müteakip her sözleşme yılı sonunda yapılacak olup, bu kapsamda, söz konusu tarihten önce yapılmış olan fon toplam gider kesintileri iade edilmeyecektir.

5. Fona ilişkin zorunlu giderlerin karşılanmasına yönelik kesintiler iade işleminin dışındadır.
6. Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 22 nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki fon türleri için yapılacak performans kesintisi iade işleminin dışındadır.

V. Kesinti iadelerine ve şirketin sorumluluğuna ilişkin açıklamalar

1. Kesintilere ilişkin üst sınırların aşılması durumunda ortaya çıkan iadeler ile fon toplam gider kesintisine ilişkin iadelerin gecikmesi durumunda ilgili şirket, bu gecikmeden dolayı varsa katılımcının birikimine ilişkin olarak oluşan parasal kaybı hesaplar ve ilgili tutarı katılımcının bireysel emeklilik hesabına öder. Katılımcının bireysel emeklilik hesabının bulunmadığı durumlarda ise ödeme doğrudan katılımcıya yapılır.
2. İadelerin gecikmesi durumunda şirketin sorumluluğu, kesintilere ilişkin üst sınırın aşıldığının şirket tarafından tespit edilmesini, fon toplam gider kesintisinin iadesi durumunda ise ilgisine göre her sözleşme yılı sonunu veya sözleşmenin sonlandırılma tarihini takip eden en geç beşinci iş günü sonuna kadar, iade tutarının ilgisine göre katılımcıya veya katılımcının bireysel emeklilik hesabına ödenmemesi halinde başlar.
3. Şirketler, kesinti iadelerine ilişkin olarak teknik altyapılarını 2021 yılı itibarıyla hazır hale getirirler.